

Van wege den Koning

De HOCGE RAAD van ADEL, gebruik makende van de magt
aan denzelfven verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816
bevestigt bij deze:

de gemeente van Baarle-Nassau

ingevolge het door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende
wapen:

Zijnde van lazuur, beladen met drie

Balen van goud, staande
twee en een.

Gedaan in 's-Gravenhage, den 16 juli 1817
w.g. Max. L. d'Yvoy van Mijdrecht fg. Pres^{dt}

Ter ordonnantie van den Hoogen Raad
w.g. de Wacker van Zon secretaris

voor eensluidend afschrift:
's-Gravenhage, 22 Mei 1953

De secretaris van de Hoge Raad van Adel,

..... de Bruijn
van Melis/Mariekerke

BEWAARPLAATS

ARCHIEF/COLLECTIE

INV./CAT.NR.

F. / ONEGATIEF
PLAATS EN NR.

AFGIETSEL
PLAATS

NR.

RANB

Prov. bestuur

4307

Eigendom
Stichting
BRABANTS HEEM

ATUM:

kopie 1838

ZEGEL VAN

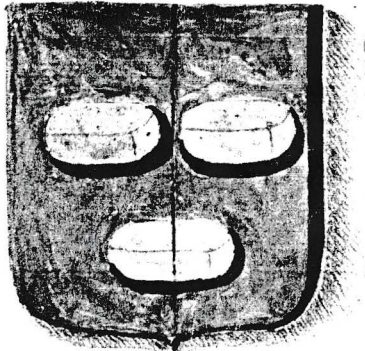
Baarle - Nassau

FUNCTIE

RANDSCHRIFT

ZEGELCLAUSULE

VOORSTELLING

MATERIAAL

KLEUR

VORM

MAAT

STAAT

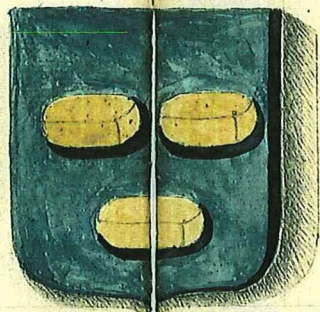
BEVESTIGING

CONTRAZEG

Vanwege den Koning

De Hooge Raad van Adel, gebruik makende van de magt aan den
Zelven verleend, by besluit van den 20ten february 1816, bevestigt by deken de Gemeente
van Baarle-Nassau, ingevolge het, door haar gedaan verhoek, in het bezit van
het navolgende Hapen:

Zijnse van Laxirir, beladen met

drie Baalen van goud, staand twee in een.

Gedaan in 't Jaarpage den

16ten July 1817

Zegel

(Gehesken)

Mre L. D'ijvorij
van 't Gerecht
in den Stads

van den Hoogen Raad
van Adels

Accordeerd met het original

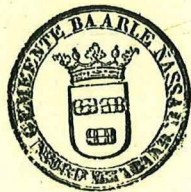
Baarle Nassau den 15ten December 1838

Den Onderscriftten van den Hoogen Raad

De Secretaris

(Gehesken)

De Wacker van den Commissaris

[Handwritten signature]

Paarte Nassau

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

Het gemeentewapen van Baarle-Nassau.

Geschiedenis.

Daar de gemeenten Alphen en Riel, Baarle-Nassau en Chaam vóór 1800 gezamenlijk één schout, één secretaris en meestal ook één ontvanger hadden wordt hier verder uitgegaan van deze drie gemeenten. Ook met betrekking tot de aanschaf van hun dorpszegel schijnt een lijn getrokken te zijn.

De gemeentewapens zijn over het algemeen afgeleid van de dorpszegels, welke men vóór 1800 gebruikte. Deze dorpszegels worden doorgaans aangetroffen op de borgbrieven, welke door de dorpsbesturen werden verstrekt aan personen, die zich elders gingen vestigen. (Het dorpsbestuur van de geboorteplaats van betrokkene verklaarde zich daarin borg voor een eventuele toekomstige armlastigheid van de betreffende persoon).

Ofschóon de andere dorpen in de Baronie van Breda reeds een dorpszegel kenden in de 17e eeuw (sommigen als Oosterhout en Roosendaal nog vroeger) komen de dorpszegels van Alphen, Baarle-Nassau en Chaam eerst vrij laat voor de dag. Het vroegst-bekende dorpszegel van Alphen vindt men op een borgbrief uit 1758, dat van Baarle-Nassau op een dito uit 1756 en dat van Chaam op een borgbrief van 1758. (Alle drie aangetroffen in het gemeente-archief van Oosterhout). Borgbrieven van voor die tijd uit genoemde plaatsen zijn in tegenstelling met die van elders geen van alle gezegeld, doch alleen ondertekend.

De zegels van Alphen en Baarle-Nassau vertonen in de vorm van hun entourage zoveel overeenkomst, dat hier aan dezelfde maker van de zegelstempel moet worden gedacht. Dat van Chaam wijkt hiervan aanzienlijk af door een geheel andere kroon en door de beide vogels als schildhouders. Schildhouders ontbreken in de zegels van Alphen en Baarle-Nassau.

Het zijn drie zogenaamde sprekende wapens, d.w.z. dat de plaatsnaam in de voorstelling van het wapenschild is verbeeld;

Alphen 3 alpen (bergen), Baarle-Nassau, 3 balen, Chaam 3 kammen.

De schildvulling met telkens 3 dezelfde symbolen was algemeen gebruikelijk. De vroegst-bekende afbeelding van deze drie wapens vindt men evenwel in het in 1744 verschenen boek van Thomas Ernst van Goor, Beschrijving der Stadt en lande van Breda (blz. 372), men vermoedt dat zij door Van Goor zijn verzonden ter illustrering van zijn boek. Er valt voor dit vermoeden wel iets te zeggen. De zegels duiken pas op na het verschijnen van Van Goor's boek en nagenoeg in hetzelfde jaar voor alle drie de gemeenten. Misschien moet deze "nieuwigheid" van het gebruik van een dorpszegel worden toegeschreven aan de in 1756 benoemde nieuwe secretaris voor de gezamenlijke drie dorpen, Overigens wijken de wapenkleuren bij Van Goor geheel af van de huidige. Het wapen van Alphen vertoont volgens Van Goor 3 bergen (in natuurlijke kleur?) op een groen veld, dat van Baarle-Nassau 3 balen (in natuurlijke kleur?) op een roodveld, en dat van Chaam 3 zwarte kammen op een gouden veld. Sedert het begin van de 19e eeuw gelden als kleuren voor alle drie gouden symbolen op een blauw veld.

Een onderzoek in de dorpsrekeningen, of er tussen 1744 en 1758 een zegelstempel was aangeschaft, had geen resultaat. Vermoedelijk zijn de aanschaffingskosten onder het hoofdje verscholen van de secretaris in de dorpsrekeningen terecht gekomen.

Slechts in Chaam is het originele zegelstempel, dat dus reeds in 1758 gebruikt werd, bewaard gebleven.

Ter recensie

Dr. Ed. Loffeld

KEMPISCH BAARLE

16/5/79

1979

GIDS VAN BAARLE-HERTOG-NASSAU

EEN RONDVLUCHT
VIER RONDWANDELINGEN
VIER BUITENTOCHTEN

Door
Dr. Ed. LOFFELD

Uitg. Streek V.V.V. "Noorderkempen"
Baarle-Hertog-Nassau 1979

Onder auspiciën van de Toeristische Federatie Antwerpen

Baarle nog "wandelende grenzen"
die gevallen uitgemaakt dat de ter-
in het Nederlands kadaster waren

in het verleden door gebiedsruil
niet "gesaneerd" (zoals de buiten-
dat de Baarlenaren het niet willen.
nen, de meest serieuze in de negen-
het enclave-gebied binnen Baarle-
oningen, 728 inwoners); bovendien
n Weelde (1075.75.94). Van zijn kant
iré en Ulicoten aan België afstaan
sp. 332 en 394). Zondereigen zou bij
meente Baarle-Hertog zou dus ver-
ers hun nationaliteit behouden.

eau behandeld met België. In België
v. Het vftig verzet van de Baarlese
og, heeft alles tegengehouden. Zo
nen (uitgevoerd per 1 januari 1977)
Baarle-Hertog als Gemeente wilde
arlenaar heeft in acht eeuwen zijn
in eenheid en verscheidenheid, in
problemen. Aan dit eigene hebben
de gehecht.

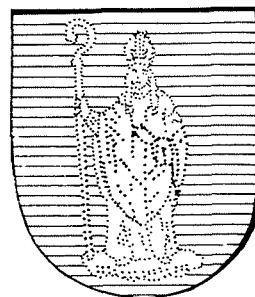
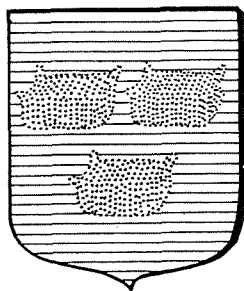
en structuren, de eeuwen door een
Kempische dorpen.

van Baarle aan de Heren van Breda
in handen van de hertogelijke hori-
land, kaal, onontgonnen gebied van
eld", "baarlijke feiten". Het Franse
er naamkundig niets mee te maken;
e het gemeentewapen van Baarle-

e Her' n had bijgekregen, was een
ontgin...ng zou geleidelijk ter hand
e Heren dit bezit waardevol was ge-
erkaveld werd.

nd tot het privé-eigendom van de
revolutie kregen ze het niet terug:
n werd ten slotte in vruchtgebruik
Koning Willem I (en oud-oom van

uim 3707 hectaren: in de buurten
th, Strumpt, Klein-Bedaf, Heikant,

WAPENSCHILDEN

BAARLE-NASSAU

In blauw, drie
balen (zakken)
van goud

Waarom baalt Baal in zak en as
van **Nassaus** Wapen-balen?
Wel, daar 't blazoen in blauw noch goud
dit "Baarle" kan vertalen.

De Baalse mensen: pungelaars,
die smokkelzakken torsen?
Neen, Hertog-Nassau wisselt uit
en laat de boeren dorsen.

BAARLE-HERTOG

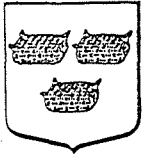
In blauw,
een bisschop
van goud

Want "Baarle" duidt op "baarlijk land",
een grond die wacht op boeren:
zij zijn het die het barre Baal
tot welvaart konden voeren.

Ook Sint Remijs droeg daartoe bij,
en na hem menig Herder:
het **Hertogs** schild draagt naam en faam
van Baarles Pastors verder.

Ed. L.

onw 13.6.96

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

Aan de Noord-Brabantse commissie voor
Wapen- en Vlaggenkunde
p/a Purmerstraat 14
5628 HE Eindhoven

uw kenmerk : Br/rap/1
uw brief van : 22-5-'96
ons kenmerk : BRFRAPWA.PST
briefnummer : 961166
bijlagen : geen
i.a.a. :
behandelend :
ambtenaar : P. Stander

Onderwerp: ontvangstbevestiging rapport
wapens

Baarle-Nassau, 6 juni 1996
verzonden d.d.

12 JUNI 1996

Geachte commissie,

Hierbij bevestigen wij de ontvangst van uw rapport ingekomen op 23 mei 1996 betreffende herziening van de wapens van gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen en steden, die geen administratieve zelfstandigheid meer bezitten in het samenwerkingsgebied Breda.

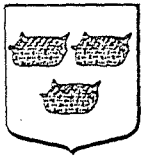
Uw rapport is in behandeling genomen door de sector Burgerzaken, door P. Stander.

Wij verwachten dat afhandeling van uw verzoek enige tijd zal gaan duren. Mocht u ten aanzien van de afhandeling nadere informatie wensen, dan kunt u met eerdergenoemde persoon contact opnemen.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARLE-NASSAU,
namens dezen,
hoofd sector burgerzaken,

W. Kroes

GEMEENTE BAARLE-NASSAU

Aan De Noord-Brabantse Commissie voor
wapen- en vlaggenkunde
Purmerstraat 14
5628 HE Eindhoven

uw kenmerk : Br/rap/1
uw brief van : 22-5-'96
ons kenmerk : BRFWAPEN.PST
briefnummer : 961166
bijlagen : geen
i.a.a. :
behandelend
ambtenaar : P. Stander

Onderwerp: rapport wapens

Baarle-Nassau, 13 juni 1996
verzonden d.d.

- 8 JULI 1996

Geachte commissie,

Naar aanleiding van uw rapport over de herziening van de wapens van gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen en steden, die geen administratieve zelfstandigheid meer bezitten in het samenwerkingsgebied Breda, melden wij u het volgende.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van uw rapport. In uw rapport stelt u wijzigingen voor van bestaande gemeentewapens. De uiteenzetting over deze wijzigingen is helder. Toch menen wij geen gehoor te moeten geven aan de door uw commissie voorgestelde wijziging van het gemeentewapen van Baarle-Nassau. De redenen hiervoor zijn divers. De belangrijkste reden echter is het behoud van de zelfstandigheid van Baarle-Nassau. Er is voor de gemeente Baarle-Nassau dus geen noodzaak ons te beraden over een nieuw gemeentewapen, dan wel het instellen van een dorpswapen.

Daarnaast vinden wij dat een dergelijke herziening grote kosten met zich mee zal brengen voor zowel de gemeente als de ondernemers. Met name die laatste groep maakt juist in Baarle-Nassau veel gebruik van het wapen, gezien de verwevenheid met Baarle-Hertog en de toeristische aantrekkingskracht van beide gemeenten.

Tevens moet hierbij in ogenschouw worden genomen dat een wijziging van het huidige wapen een discrepantie zou bewerkstelligen tussen het wapen van Baarle-Nassau en het wapen van Baarle-Hertog. Dit is een ongewenste situatie.

Al met al zijn er voor ons voldoende redenen om met uw voorstel voor het wijzigen van het gemeentewapen niet in te stemmen.

Wij hopen dat wij u voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARLE-NASSAU,
de secretaris, burgemeester,

J. Pekaaf

Drs. J. P. M. M. Heerhikx

Correspondentie-adres: Postbus 105, 5110 AC Baarle-Nassau

Bezoekadres: Singel 1, Baarle-Nassau

Telefoon (013)5078031. Telefax (013)5078145

BNG Den Haag rek.nr. 2850.00.586

Postrekening 1067350

geoyrijend

**Aan: Burgemeester en Wethouders van Baarle-Nassau
Singel 1
5111 CC Baarle-Nassau**

Bergen op Zoom, 20 juni 2007

Onderwerp: gemeentewapen en -vlag

Geacht college,

Het ligt in mijn voornemen in het jaarboek 2007 van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Stad en Land van Breda "De Oranjeboom" een artikel te publiceren betreffende de gemeentewapens-vlaggen uit de Baronie van Breda, waartoe ook uw gemeente heeft behoord. Het gaat er om, in dat artikel de juiste informatie over Baarle-Nassau te geven.

Vooraf wil ik stellen dat het niet om de informatie gaat die reeds op de internetpagina's over uw gemeente voorkomt. Het betreft hier een nadere specificatie van die inlichtingen. In verband hiermee zou ik graag beschikken over de hierna genoemde gegevens.

1. Het wapendiploma van uw gemeente
Vraag: waar bevindt zich dit document? In een archiefbewaarplaats of ingelijst in een openbare ruimte (kantoor, vergaderplaats, raadszaal).
2. Gebruik van het wapen
Vraag: wordt het wapen (nog) geregeld gebruikt? Het is mij bekend dat veel gemeenten gebruik maken van een logo zodat het wapen op briefpapier zeer zeldzaam nog wordt afgebeeld. Is dat ook in uw gemeente het geval? Komt een afbeelding van het wapen in of buiten het gemeentehuis voor? Zo ja, is dit uitgevoerd in de vorm van een beeldhouwwerk of een ander kunstwerk?
3. Voorschriften over het gebruik van het wapen
Vraag: Er zijn gemeenten die voorschriften hebben tegen misbruik van het wapen. Is dit ook in uw gemeente het geval? Soms gebruiken inwoners het gemeentewapen met commerciële of politieke bedoelingen (bijvoorbeeld raadsfracties). Hebben er zich in uw gemeente ook dergelijke gevallen voorgedaan?
4. De vlag van uw gemeente
Vraag: waar bevindt zich het dossier over raadsbesluit waarbij de gemeentevlag is vastgesteld? Bevindt het zich in de gemeentelijke archiefbewaarplaats of is het ondergebracht bij het regionale archief?
5. Gebruik van de vlag
Vraag: Wordt de gemeentevlag nog geregeld gebruikt? Het is mij bekend dat gemeenten gebruik maken van vlag met een logo zodat de officiële vlag nog zeer zelden voorkomt. Is dat ook in uw gemeente het geval? Wordt de vlag nog gehesen in of buiten het gemeentehuis? Zo ja, zijn er speciale dagen waarop dit standaard gebeurt, bijvoorbeeld Koninginnedag of nationale herdenkingen? Of is de vlag permanent voor uw gemeentehuis gehesen?
6. Voorschriften over de vlag
Er zijn gemeenten die voorschriften hebben tegen misbruik van de vlag. Is dit ook in uw gemeente het geval? Soms gebruiken inwoners de gemeentevlag met commerciële doeleinden of politieke bedoelingen.

Uw antwoord kan van uitnemend belang zijn voor de gegevens die over uw gemeente in het artikel zullen worden opgenomen. Ik dank u bij voorbaat voor de tijd die het opzoeken van deze gegevens kan opleveren. Tot verdere toelichting ben ik uiteraard gaarne bereid.

Kunt u zorgen voor een kleurenscaan of -foto naar het wapendiploma en wat zijn de eventuele kosten hiervoor? Het gaat hierbij alleen om het wapenschild, zoals dit op het diploma staat. Tevens zou ik een scan ontvangen van de officiële afbeelding die bij het raadsbesluit over de gemeentevlag behoort.

Met de meeste hoogachting en vriendelijke groet,

Dr. W.A. van Ham
Noordsingel 140
4611 SJ Bergen op Zoom
Tel. nr. 0164 243265
E-mail W.van.Ham2@kpnplanet.nl

Baarle-Nassau

Baarle Herdop

Provincie Noord-Brabant (NL)

30 enclaves, 2 gemeenten, 2 landen

Dr. W.A. van Ham
Noordsingel 140
4611 SJ BERGEN OP ZOOM

uw bericht van
20/06/2007

uw kenmerk

ons kenmerk
0724041128/hvl/

verzonden d.d.

21 JUNI 2007

Baarle-Nassau, 21 juni 2007

Onderwerp: ontvangstbevestiging

Geachte mevrouw, geachte heer,

Hierbij bevestigen wij de ontvangst van uw brief/aanvraag inzake gemeentewapen en -vlag.

Deze is geregistreerd onder nummer 07ink01983 en is in behandeling genomen door Communicatie en voorlichting van het Stafbureau.

Indien u over de behandeling nog vragen heeft kunt u contact opnemen met Communicatie en voorlichting van het Stafbureau via onderstaand telefoonnummer.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARLE-NASSAU
Namens dezen,

mevrouw N.H.G. van Casteren
Documentaire Informatievoorziening

Baarle-Nassau

Baarle-Hertog

Provincie Noord-Brabant (NL)

30 enclaves, 2 gemeenten, 2 landen

Aan de heer dr. W.A. van Ham
Noordsingel 140
4611 SJ BERGEN OP ZOOM

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk
0705071658/ape/

verzonden d.d.

Baarle-Nassau, 5 juli 2007

- 6 JULI 2007

Onderwerp: gemeentewapen - en vlag

Geachte heer van Ham,,

Hierbij geef ik zo goed als mogelijk de antwoorden op uw vragen uit uw brief van 20 juni 2007 jl.

Vraag 1: Het wapendiploma zit in een archiefbewaarplaats.

Vraag 2: In principe gebruiken wij altijd het logo. Het wapen komt wel nog voor op bijvoorbeeld de toga van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Het wapen is ook te vinden op de Singel, ingetegeld in de stoep / straat, samen met het wapen van Baarle-Hertog.

Vraag 3: Wij hebben geen bijzondere voorschriften mbt het gebruik van het wapen. Misbruik is bij ons niet bekend.

Vraag 4: Het dossier mbt de vlag bevindt zich in het gemeentelijk archief.

Vraag 5: De gemeentevlag hangt bij ons permanent voor het gemeentehuis in de mast.

Vraag 6: Ook voor de vlag geldt dat wij geen bijzondere voorschriften kennen en ook hiervan is misbruik tot op heden niet bekend.

Ik hoop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en wens u veel succes met de uitgave van uw boek.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARLE-NASSAU

Namens dezen,

mevrouw A.C.A.M. Peskens-Nieuwenhuizen
Voorlichting en Communicatie